

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي

سازمان امور مالیاتی کشور
اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی
امور مالیاتی مهاباد

جرایم مالیات‌های مستقیم و ارزش افزوده

تهیه کننده:

دکتر ناسو اسماعیل پور

دکترای اقتصاد پولی و حسابرس مالیاتی

رئوس مطالب

جرایم مالیات های مستقیم:
جرایم مالیات بر درآمد مشاغل و شرکت ها

.....
جرایم مالیات های غیرمستقیم:
.....
جرایم مالیات بر ارزش افزوده

رئوس مطالب

جرایم مالیات های مستقیم:
جرایم مالیات بر درآمد مشاغل و شرکت ها

ماده ۱۶۹ (مکرر ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحی ۱۳۹۴/۰۴/۳۱)

ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم به شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی و جلوگیری از فرار مالیاتی اختصاص دارد. این ماده مودیان مالیاتی را موظف می‌کند که اطلاعات مالی، معاملاتی و هویتی خود را در سامانه مالیاتی ثبت کنند. همچنین، عدم رعایت این ماده می‌تواند منجر به جرایم مالیاتی شود.

ماده ۱۶۹ اصلاحی در ۳۱ تیر ۱۳۹۴ به‌عنوان بخشی از اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم تصویب شد و از ۱ فروردین ۱۳۹۵ اجرایی گردید. این ماده با هدف شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی و جلوگیری از فرار مالیاتی به قانون اضافه شد.

تفاوت ماده ۱۶۹ مکرر و اصلاحی

نوع تخلف	ماده ۱۶۹ اصلاحی (۱۳۹۴/۰۴/۳۱)	ماده ۱۶۹ مکرر (۱۳۸۰/۱۱/۲۷)
عدم صدور صورتحساب فروش	۲٪ مبلغ معامله	۱۰٪ مبلغ معامله (۱۳۸۰/۱۱/۲۷)
عدم درج شماره اقتصادی در صورتحساب فروش	۲٪ مبلغ معامله	۱۰٪ مبلغ معامله (۱۳۸۰/۱۱/۲۷)
استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود	۲٪ مبلغ معامله	۱۰٪ مبلغ معامله (۱۳۸۰/۱۱/۲۷)
استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران	۲٪ مبلغ معامله	۱۰٪ مبلغ معامله (۱۳۸۰/۱۱/۲۷)

تفاوت اصلی این است که ماده ۱۶۹ اصلاحی الزام قانونی برای ثبت و گزارش معاملات مالیاتی را تعیین می‌کند، در حالی که ماده ۱۶۹ مکرر به عنوان دستورالعمل اجرایی، نحوه ارسال اطلاعات مالی و اقتصادی را مشخص می‌کند.

ماده ۲۲ قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مؤدیان

ماده ۲۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان به ضمانت‌های اجرایی این قانون اختصاص دارد. این ماده شامل جرایمی است که برای عدم رعایت مقررات مربوط به پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان در نظر گرفته شده است. در جدول زیر، نحوه محاسبه جرایم مرتبط با این ماده آورده شده است:

بند های ماده ۲۲	نوع تخلف مالیاتی	فرمول محاسبه جریمه	حداقل مبلغ جریمه
بند الف	عدم صدور صورتحساب الکترونیکی	$\text{MAX}(10\% * \text{مبلغ فروش}, 2,000,000)$	۲۰ میلیون ریال
بند ب	عدم عضویت در سامانه مؤدیان	$\text{MAX}(10\% * \text{مبلغ فروش}, 2,000,000)$	۲۰ میلیون ریال
بند پ	عدم اعلام شماره حساب بانکی	$\text{MAX}(10\% * \text{مبلغ فروش از آن حساب}, 2,000,000)$	۲۰ میلیون ریال
بند ت	عدم تحویل صورتحساب چاپی	$\text{MAX}(2\% * \text{مبلغ صورتحساب}, 2,000,000)$	۲۰ میلیون ریال
بند ث	عدم رعایت احکام مواد ۱۲، ۱۳ و ۱۴	$\text{MAX}(1\% * \text{مبلغ فروش گزارش نشده}, 1,000,000)$	۱۰ میلیون ریال

تشریح بند ث ماده ۲۲

◆ ماده ۱۲: تکالیف اشخاص مشمول

- اشخاص مشمول این قانون موظف‌اند تمامی معاملات خود را از طریق پایانه فروشگاهی ثبت کنند.
- صورتحساب‌های الکترونیکی باید دارای شناسه یکتای مالیاتی باشند.
- عدم رعایت این ماده موجب جرایم مالیاتی خواهد شد.

◆ ماده ۱۳: توقف بهره‌برداری از پایانه فروشگاهی

- اگر واحد کسب‌وکار به هر دلیل (تعطیلی موقت، دائم یا انحلال) فعالیت خود را متوقف کند، باید ظرف ۱۰ روز این موضوع را از طریق سامانه مؤدیان اعلام کند.
- در موارد اضطراری مانند حوادث غیرمترقبه یا قوه قهریه، مؤدیان تا رفع موانع از رعایت این ماده مستثنی هستند.

◆ ماده ۱۴: تغییرات در واحد کسب‌وکار

- اگر مؤدی شغل، محل فعالیت، مالکیت یا اجاره واحد کسب‌وکار را تغییر دهد، باید ظرف ۱۰ روز این تغییرات را در سامانه مؤدیان ثبت کند.

تبصره های ماده ۲۲ قانون پایانه فروشگاهی

ماده ۲۲ قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان شامل چندین تبصره است که به نحوه اجرای جرایم و بخشودگی های مالیاتی مرتبط با این قانون می پردازد. در ادامه، برخی از تبصره های مهم این ماده آورده شده است:

- **تبصره ۱:** مبلغ جریمه های ثابت مندرج در این قانون، متناسب با نرخ تورم سالانه بر اساس آخرین اعلام بانک مرکزی، هر سال توسط سازمان امور مالیاتی اعلام می شود.
- **تبصره ۲:** سازمان امور مالیاتی نمی تواند بیش از ۵۰٪ جریمه های موضوع این ماده را مطابق ماده ۱۹۱ قانون مالیات های مستقیم مورد بخشودگی قرار دهد. در صورتی که عدم انجام تکالیف مالیاتی خارج از اختیار مؤدی باشد،
- **تبصره ۳:** در صورت اعمال جریمه های موضوع بندهای «الف» و «ث» این ماده، جریمه موضوع ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم اعمال نمی شود. همچنین، در صورت اعمال جریمه های مذکور در بند «ب»، جریمه های بندهای «الف» و «ت» اعمال نخواهد شد.

بخشودگی جرایم ماده ۲۲ قانون پایانه فروشگاهی

میزان فروش خارج از سامانه	میزان بخشودگی اشخاص حقوقی	میزان بخشودگی صاحبان مشاغل	ارتباط با مالیات بر ارزش افزوده	دوره مالیاتی اظهارنامه ملاک بخشودگی	مسترد نمودن اظهارنامه	مهلت پرداخت و ترتیب پرداخت مالیات
تا ۴۰٪ کل فروش ابرازی	۱۰۰٪ بخشودگی	۱۰۰٪ بخشودگی	در صورت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده ابرازی تا تاریخ مقرر، جرایم ماده ۲۲ و بند (ب) ماده ۳۶ و ۳۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده ابرازی کاملاً بخشوده می شوند.	زمستان ۱۴۰۲ (دوره چهارم)	تا ۱۴ آذر ۱۴۰۳	تا ۲۸ آذر ۱۴۰۳
۴۰٪ تا ۷۰٪ کل فروش ابرازی	۹۵٪ بخشودگی	۹۸٪ بخشودگی	اگر اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده مسترد شده باشد و بدهی ابرازی پرداخت شود، جرایم ماده ۲۲ و ابرازی ارزش افزوده تا ۹۵٪ بخشوده می شوند.	بهار ۱۴۰۳ (دوره اول)	تا ۲۴ آذر ۱۴۰۳	تا ۲۸ آذر ۱۴۰۳
۷۰٪ تا ۱۰۰٪ کل فروش ابرازی	۹۰٪ بخشودگی	۹۶٪ بخشودگی	در صورت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده ابرازی و رعایت شرایط بخشنامه، جرایم ماده ۲۲ و بند ب ماده ۳۶ و ۳۷ ابرازی ارزش افزوده تا ۹۰٪ بخشوده می شوند.	مطابق بخشنامه ۲۰۰/۱۴۰۳/۲۴		

بخشودگی جرایم ماده ۲۲ قانون پایانه فروشگاهی

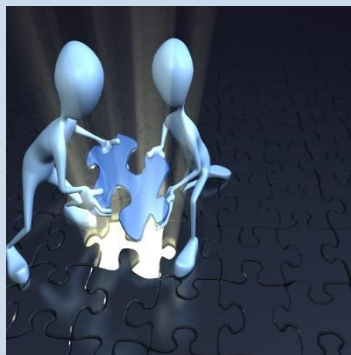

مهلت پرداخت و ترتیب پرداخت مالیات	مسترد نمودن اظهارنامه	دوره مالیاتی اظهارنامه ملاک بخشودگی	ارتباط با مالیات بر ارزش افزوده	میزان بخشودگی صاحبان مشاغل	میزان بخشودگی اشخاص حقوقی	میزان فروش خارج از سامانه
تا ۲۸ آذر ۱۴۰۳	تا ۲۹ آبان ۱۴۰۳	تابستان ۱۴۰۳ (دوره دوم)	در صورت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده ابرازی تا تاریخ مقرر، جرایم ماده ۲۲ و بند (ب) ماده ۳۶ و ۳۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده ابرازی کاملاً بخشوده می شوند.	۱۰۰٪ بخشودگی	۱۰۰٪ بخشودگی	تا ۱۵٪ کل فروش ابرازی
تا ۲۸ آذر ۱۴۰۳	تا ۲۳ بهمن ۱۴۰۳	پاییز ۱۴۰۳ (دوره سوم)	اگر اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده مسترد شده باشد و بدهی ابرازی پرداخت شود، جرایم ماده ۲۲ و بند ب ماده ۳۶ و ماده ۳۷ ارزش افزوده تا ۹۵٪ بخشوده می شوند.	۹۸٪ بخشودگی	۹۵٪ بخشودگی	۱۵٪ تا ۳۰٪ کل فروش ابرازی
مطابق بخشنامه ۲۰۰/۱۴۰۳/۵۱			در صورت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده ابرازی و رعایت شرایط بخشنامه، جرایم ماده ۲۲ و بند ب ماده ۳۶ و ماده ۳۷ ابرازی ارزش افزوده تا ۹۰٪ بخشوده می شوند.	۹۶٪ بخشودگی	۹۰٪ بخشودگی	۳۰٪ تا ۷۰٪ کل فروش ابرازی
			در صورت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده و رعایت شرایط بخشنامه، جرایم ماده ۲۲ و ارزش افزوده تا ۹۰٪ بخشوده می شوند.	۹۴٪ بخشودگی	۸۵٪ بخشودگی	۷۰٪ تا ۱۰۰٪ کل فروش ابرازی

تفاوت ماده ۲۲ قانون پایانه فروشگاهی و ماده ۱۶۹

ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم	ماده ۲۲ قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مؤدیان	موضوع
شفاف‌سازی اطلاعات مالیاتی و جلوگیری از فرار مالیاتی	تنظیم و نظارت بر پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان	هدف قانون
عدم ارسال گزارشات فصلی، عدم درج شماره اقتصادی در فاکتورها، استفاده از شماره اقتصادی دیگران	عدم صدور صورتحساب الکترونیکی، عدم عضویت در سامانه مؤدیان، استفاده از حافظه مالیاتی دیگران	نوع تخلف
۲٪ مبلغ فروش برای عدم صدور صورتحساب، ۱٪ مبلغ معاملات برای عدم ارائه فهرست معاملات	۱۰٪ مبلغ فروش بدون صورتحساب یا ۲۰ میلیون ریال (هرکدام بیشتر باشد)	میزان جریمه
امکان بخشودگی تحت شرایط خاص و درخواست مؤدی	حداکثر ۵۰٪ بخشودگی طبق ماده ۱۹۱ قانون مالیات‌های مستقیم	امکان بخشودگی
مشمول قوانین مربوط به گزارش‌دهی مالیاتی و معاملات فصلی	در صورت اعمال جریمه‌های ماده ۲۲، جریمه ماده ۱۶۹ اعمال نمی‌شود	ارتباط با سایر قوانین
تبصره‌های مرتبط با نحوه ارسال اطلاعات و گزارش‌های مالیاتی	تبصره ۱: مبلغ جریمه‌های ثابت متناسب با نرخ تورم سالانه تغییر می‌کند	تبصره‌های مرتبط
ممکن است موجب محرومیت از برخی مزایای مالیاتی شود	عدم امکان استفاده از معافیت‌های مالیاتی، نرخ صفر و مشوق‌های مالیاتی	محرومیت‌های مالیاتی
بررسی توسط سازمان امور مالیاتی و امکان اعتراض مؤدی	بررسی توسط سازمان امور مالیاتی و اعمال جریمه‌های مشخص	نحوه رسیدگی به تخلفات

ماده ۱۸۹ قانون مالیات های مستقیم

- جایز خوش حسابی موضوع ماده ۱۸۹ ق.م.م:
- به منظور ایجاد وحدت رویه در اجرای مقررات ماده ۱۸۹ ق.م.م مقرر می دارد:
۱. ارائه دفاتر، ترازنامه، حساب سود و زیان و مدارک **طی سه سال متوالی** توسط مؤدیانی که به موجب قانون مکلف به نگهداری دفاتر، ترازنامه و حساب سود و زیان هستند.
 ۲. **عدم پذیرش برخی از هزینه ها و یا رسیدگی مجدد** در اجرای ماده ۲۳۸ ق.م.م **مانع** از برخورداری از مزایای ماده ۱۸۹ ق.م.م. نخواهد بود.
 ۳. منظور از مالیات در ماده ۱۸۹ قانون مذکور، حسب مورد **اصل مالیات** بر درآمد اشخاص حقوقی یا صاحبان مشاغل است.
 ۴. محروم نمودن مؤدی از جایزه خوش حسابی موضوع این ماده به دلیل عدم پرداخت جرایم مالیاتی، مالیات سایر پرونده های مالیاتی مؤدی، مالیات سایر سنوات یا سایر منابع مالیاتی، موضوعیت ندارد.
 ۵. **کتمان درآمد** در هریک از سال های مذکور در ماده ۱۸۹ ق.م.م **مانع** از بهره مندی از جایزه خوش حسابی موضوع این ماده خواهد بود.
 ۶. در صورت مشخص نمودن **کتمان درآمد** علاوه بر مطالبه مالیات کتمان شده، جایزه خوش حسابی اعطا شده به موجب **برگ تشخیص متمم یا برگ قطعی اصلاح شده مطالبه** خواهد شد.
 ۷. در خصوص مؤدیانی که سال مالی آنها با سال شمسی مطابقت ندارد، مالیات هر سال باید در سال مالی تسلیم اظهارنامه پرداخت شود.

ماده ۱۹۰ قانون مالیات های مستقیم

ماده ۱۹۰ قانون مالیات های مستقیم به جایزه خوش حسابی و جرایم تأخیر در پرداخت مالیات می پردازد.
در جدول زیر، خلاصه ای از این ماده، آورده شده است

موضوع	ماده ۱۹۰ قانون مالیات های مستقیم
جایزه خوش حسابی	علی الحساب پرداختی بابت مالیات عملکرد هر سال مالی قبل از سررسید مقرر در این قانون برای پرداخت مالیات عملکرد موجب تعلق جایزه ای معادل ۱٪ مبلغ پرداختی به ازای هر ماه تا سررسید مقرر خواهد بود که از مالیات متعلق همان عملکرد کسر خواهد شد.
جریمه تأخیر در پرداخت مالیات	پرداخت مالیات پس از سررسید موجب تعلق ۰.۵٪ جریمه به ازای هر ماه خواهد شد.
مبدأ احتساب جریمه مودیان	مودیان مکلف به تسلیم اظهارنامه: از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه آن و نسبت به مابه اختلاف از تاریخ مطالبه مودیان که اظهارنامه تسلیم نمودند یا مکلف به تسلیم اظهارنامه نیستند: تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه یا سررسید پرداخت مالیات

تبصره ماده ۱۹۰ قانون مالیات های مستقیم

شرایط اعطای معافیت

میزان جریمه قابل بخشش

مودیانى كه اظهارنامه مالیاتی را به موقع تسلیم كنند و در صورت قبول برگ تشخیص مالیات یا با اداره امور مالیاتی توافق نموده اند و نسبت به پرداخت و ترتیب پرداخت مالیات متعلقه اقدام كنند.

۸۰٪ بخشودگی

مودیانى كه ظرف يك ماه از تاریخ ابلاغ برگ قطعى مالیات نسبت به پرداخت و ترتیب پرداخت اقدام كنند.

۴۰٪ بخشودگی

ماده ۱۹۳ قانون مالیات های مستقیم

موضوع	ماده ۱۹۳ قانون مالیات های مستقیم	توضیحات
عدم ارائه ترازنامه و حساب سود و زیان	مشمول جریمه ای معادل ۲۰٪ مالیات متعلق	مؤدیانی که مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند، در صورت عدم ارائه این اسناد مشمول جریمه خواهند شد.
عدم ارائه دفاتر قانونی	مشمول جریمه ای معادل ۲۰٪ مالیات متعلق	این جریمه برای مؤدیانی است که دفاتر قانونی خود را به سازمان امور مالیاتی ارائه نمی دهند.

تبصره: عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

ماده ۱۷۷ قانون مالیات مستقیم

موضوع	ماده ۱۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم	تبصره‌های مرتبط
مهلت تسلیم اظهارنامه	تا پایان تیرماه هر سال	تبصره ۱: اگر آخرین روز مهلت تسلیم اظهارنامه مصادف با تعطیلات رسمی باشد، اولین روز بعد از تعطیلات جزء مهلت مقرر محسوب می‌شود.
تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی محل سکونت	امکان‌پذیر است و در حکم تسلیم به اداره مالیاتی مربوطه خواهد بود	بدون تبصره
مهلت اعلام شروع فعالیت	۴ ماه پس از شروع فعالیت	تبصره ۳: عدم اعلام شروع فعالیت در مهلت مقرر مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪ مالیات قطعی و محرومیت از معافیت‌های مالیاتی تا زمان شناسایی توسط اداره مالیاتی خواهد بود.

تبصره ۳ ماده ۱۷۷ قانون مالیات مستقیم

موضوع	مفاد تبصره ۳ ماده ۱۷۷
مهلت اعلام شروع فعالیت	ظرف ۴ ماه از تاریخ شروع فعالیت
جریمه عدم اعلام	۱۰٪ مالیات قطعی
محرومیت از معافیت‌ها	تا تاریخ شناسایی توسط اداره امور مالیاتی
استثناء	صاحبان مشاغلی که برای آن‌ها پروانه یا مجوز فعالیت صادر شده است، مشمول این حکم نیستند

ماده ۲۷۲ (اصلاحی ۱۳۹۴/۰۴/۳۱)

بخش	توضیحات دقیق
هدف ماده	تعیین گروه‌هایی از مؤدیان که باید اظهارنامه مالیاتی همراه با گزارش حسابرسی مستقل ارائه دهند.
نهاد مجری	سازمان امور مالیاتی کشور
مجریان حسابرسی	سازمان حسابرسی یا مؤسسات عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
مهلت ارائه گزارش حسابرسی	حداکثر تا ۳ ماه پس از مهلت تسلیم اظهارنامه
تفسیر تبصره ها	
تبصره	شرح کاربردی
تبصره ۱	گزارش‌های حسابرسی می‌توانند مبنای تشخیص درآمد مشمول مالیات قرار گیرند. در صورتی که با قوانین مطابقت داشته باشند.
تبصره ۲	سازمان امور مالیاتی مجاز است از مؤسسات حسابرسی استفاده کند. پرداخت حق الزحمه این مؤسسات برعهده سازمان مالیاتی است.

مشمولین ماده ۲۷۲ (اصلاحی ۱۳۹۴/۰۴/۳۱)

مشمولین بر اساس نوع فعالیت		
نوع فعالیت	شرط مشمولیت حسابرسی	
شرکت های بورسی	پذیرفته شده یا متقاضی پذیرش در بورس	
شعب شرکت های خارجی	دارای ثبت رسمی در ایران	
شرکت های سهامی عام	مشمول ماده بدون نیاز به حجم فعالیت خاص	
نهادهای عمومی غیردولتی	شامل شرکت ها و مؤسسات وابسته	
شرکت های سرمایه گذاری (هلدینگ ها)	به همراه شرکت های زیرمجموعه	
مشمولین براساس حجم فعالیت		
معیار حجم فعالیت	حد نصاب جدید از سال ۱۴۰۳	تفسیر کاربردی
جمع درآمد ناخالص	بیش از ۳۰۰ میلیارد ریال	شامل تمام درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی
جمع دارایی ها	بیش از ۵۰۰ میلیارد ریال	بر اساس صورت وضعیت دارایی پایان دوره
فعالیت پیمانکاری	دریافتی بابت قراردادهای	مبلغ قراردادهای صرف نظر از نوع هزینه ها

حد نصاب ماده ۲۷۲ در سال ۱۴۰۴

بر اساس ماده ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم، حجم معاملات به سه دسته کوچک، متوسط و بزرگ تقسیم می‌شود. در جدول زیر، حد نصاب هر دسته برای سال ۱۴۰۴ آورده شده است:

مشمول حسابرسی مالیاتی	حد نصاب حجم معاملات (ریال)	دسته‌بندی معاملات
خیر	کمتر از ۱۵۰ میلیارد ریال	کوچک
بله	بین ۱۵۰ تا ۳۵۰ میلیارد ریال	متوسط
بله	بیش از ۳۵۰ میلیارد ریال	بزرگ

شرکت‌ها و اشخاص حقیقی که حجم معاملات آن‌ها در دسته متوسط و بزرگ قرار می‌گیرد، مشمول حسابرسی مالیاتی طبق ماده ۲۷۲ هستند و باید گزارش حسابرسی مالی خود را ارائه دهند

مهلت و فرایند ارائه و عدم ارائه گزارش حسابرسی مشمولین ماده ۲۷۲
(اصلاحی ۱۳۹۴/۰۴/۳۱)

مهلت و فرآیند ارائه گزارش حسابرسی		
جزئیات مهم	مهلت گزارش حسابرسی	نوع مؤدی
اغلب تا پایان دی ماه	۳ ماه پس از مهلت اظهارنامه	اشخاص حقوقی
بسته به تمدیدهای قانونی ممکن است متغیر باشد	تا پایان شهریور	اشخاص حقیقی
طبق ابلاغیه سازمان مالیاتی	مهلت گزارش نیز تمدید می شود	در صورت تمدید
عواقب عدم ارسال گزارش حسابرسی		
توضیح اجرایی	پیامد قانونی	تخلف
بدون نیاز به اخطار قبلی	جریمه ۲۰٪ مالیات متعلق	عدم ارسال گزارش
ممکن است منجر به تشخیص بالاتر از واقع شود	رسیدگی مستقیم توسط ممیز مالیاتی	نبود حسابرسی
جریمه و رسیدگی معمولاً اعمال می شود	در حکم عدم ارسال تلقی می شود	ارسال ناقص یا خارج از مهلت

جرایم مالیات بر ارزش افزوده

رئوس مطالب

قوانین قدیم مالیات بر ارزش افزوده
(مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۱۷)

✓ ماده ۲۲ مالیات بر ارزش افزوده
✓ ماده ۴۰ عوارض کالا و خدمات

قوانین جدید ماده بر ارزش افزوده
(مصوب ۱۴۰۰/۰۳/۰۲)

- بند الف ماده ۳۶
- بند ب ماده ۳۶

قانون مالیات بر ارزش افزوده

قانون مالیات بر ارزش افزوده دائمی و جدید در سال ۱۴۰۰ تصویب شده است و شامل ۵۷ ماده می باشد. ماده ۲۲ این قانون به تکالیف مالیاتی مؤدیان و جرایم مربوط به عدم رعایت این تکالیف اشاره دارد.

قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده که در سال ۱۴۰۰ تصویب شد، تغییرات مهمی نسبت به قانون قبلی دارد. برخی از این تغییرات عبارتند از:

- **تغییر در مفهوم عرضه:** در قانون جدید، برداشت کالا برای استفاده شغلی مشمول مالیات نیست، در حالی که در قانون قبلی این مورد مشمول مالیات بود.

- **تغییر در تاریخ تعلق مالیات:** در قانون قبلی، تاریخ تعلق مالیات بر اساس صدور صورتحساب یا تحویل کالا تعیین می شد، اما در قانون جدید، تاریخ صدور صورتحساب ملاک قرار گرفته است.

- **تغییر در موعد تسلیم اظهارنامه:** در قانون قبلی، مهلت ارائه اظهارنامه ۱۵ روز پس از پایان هر فصل بود، اما در قانون جدید، این مهلت تغییر کرده است.

- **معافیت های مالیاتی جدید:** برخی کالاها و خدمات جدید از مالیات بر ارزش افزوده معاف شده اند.

- **تغییر در نرخ مالیات و عوارض:** نرخ مالیات و عوارض در برخی موارد تغییر کرده است

بند الف ماده ۳۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده

وضعیت	میزان جریمه
قبل از استقرار سامانه مؤدیان	۱۰ میلیون ریال یا دو برابر مالیات و عوارض پرداخت نشده تا موعد مقرر در ماده ۴ قانون، هرکدام که بیشتر باشد.
پس از استقرار سامانه مؤدیان	برای مؤدیانی که از عضویت در سامانه مؤدیان امتناع کنند، جریمه مشابه اعمال خواهد شد.
جریمه اضافی	این جریمه علاوه بر جریمه مذکور در بند «ب» ماده ۲۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان است که مؤدی به دلیل عدم ثبت نام در سامانه مؤدیان باید پرداخت کند.

بند الف ماده ۳۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده مربوط به جریمه عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی است. بر اساس این بند، **مودیان مالیاتی** که اظهارنامه مالیاتی خود را در هر دوره مالیاتی ارائه نکنند، مشمول جریمه‌ای به شرح زیر خواهند شد:

• قبل از استقرار سامانه مؤدیان: جریمه عدم تسلیم اظهارنامه ۱۰ میلیون ریال یا دو برابر مالیات و عوارض پرداخت نشده تا موعد مقرر در ماده ۴ این قانون، هرکدام که بیشتر باشد.

• پس از استقرار سامانه مؤدیان: برای آن دسته از مؤدیانی که از عضویت در سامانه مؤدیان امتناع کنند، جریمه مشابه اعمال خواهد شد.

این جریمه علاوه بر جریمه بند «ب» ماده ۲۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان است که مؤدی به دلیل عدم ثبت نام در سامانه مؤدیان باید پرداخت کند.

بند ب ماده ۳۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده

بند ب ماده ۳۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده به جریمه‌های مربوط به تخلفات مالیاتی می‌پردازد. این بند شامل مواردی مانند کتمان معامله، بیش‌اظهاری مالیات و عوارض خرید، کم‌اظهاری مالیات و عوارض فروش، ثبت معامله به نام غیر، استناد به اسناد صوری و سایر تخلفات مرتبط است.

شرح	عنوان
کتمان معامله، بیش‌اظهاری مالیات خرید، کم‌اظهاری مالیات فروش، ثبت معامله به نام غیر، استناد به اسناد صوری	نوع تخلف
دو برابر مالیات و عوارض پرداخت‌نشده تا موعد مقرر	میزان جریمه
سه برابر مالیات پرداخت‌نشده در صورت تکرار تخلف قبل از دو سال	جریمه در صورت تکرار تخلف
جلوگیری از فرار مالیاتی و افزایش شفافیت مالی	هدف قانون
ماده ۳۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده	مبنای قانونی

ماده ۱۲ قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده به معافیت‌های مالیاتی برای برخی کالاها و خدمات اشاره دارد. این ماده مشخص می‌کند که عرضه، ارائه خدمات و واردات برخی اقلام از پرداخت مالیات معاف هستند.

ماده ۱۲

عنوان	شرح
محصولات کشاورزی	محصولات کشاورزی فرآوری نشده مانند غلات، میوه‌ها و سبزیجات
دام و طیور	دام و طیور زنده، آبزیان، زنبور عسل و نوغان
نهاده‌های کشاورزی	انواع کود، سم، بذر و نهال
مواد غذایی اساسی	آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج، حبوبات، سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی و شیر خشک مخصوص تغذیه کودکان
فرهنگی و آموزشی	کتاب، مطبوعات، دفاتر تحریر و انواع کاغذ چاپ، تحریر و مطبوعات
کالاهای اهدایی	کالاهای اهداشده به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی با تأیید هیأت وزیران
خدمات درمانی	انواع دارو، لوازم مصرفی درمانی، خدمات درمانی انسانی، حیوانی و گیاهی
خدمات بانکی و اعتباری	خدمات بانکی، اعتباری و معاملات اوراق بهادار در بورس‌ها
حمل و نقل عمومی	خدمات حمل و نقل عمومی مسافری برون‌شهری و درون‌شهری
فرش دستباف	انواع فرش دستباف ایرانی
خدمات پژوهشی و آموزشی	خدمات پژوهشی و آموزشی مطابق آیین‌نامه‌های مصوب هیأت وزیران

ماده ۱۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده

ماده ۱۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده شامل معافیت‌های مالیاتی برای برخی کالاها و خدمات است، اما عدم رعایت مقررات این ماده می‌تواند منجر به جریمه‌های مالیاتی شود. بر اساس اطلاعات موجود، متخلفان از حکم این ماده علاوه بر جریمه‌های عمومی مالیاتی، مشمول جریمه‌ای معادل ۹٪ ارزش معاملات ثبت‌نشده در سامانه مودیان می‌شوند.

توضیحات	میزان جریمه	عنوان تخلف
این جریمه برای فعالان اقتصادی مستقر در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی نیز اعمال می‌شود.	۹٪ ارزش معاملات ثبت‌نشده	عدم ثبت معاملات در سامانه مودیان
شامل جریمه‌های مربوط به عدم ارائه اظهارنامه مالیاتی و عدم پرداخت مالیات در موعد مقرر.	جریمه‌های عمومی مالیاتی	عدم رعایت مقررات مالیاتی
در صورت سوءاستفاده از معافیت‌های مالیاتی، جریمه‌های خاصی اعمال می‌شود.	جریمه‌های خاص مالیاتی	تخلفات مربوط به معافیت‌های مالیاتی

جرایم ماده ۲۲ قانون قدیم مالیات بر ارزش افزوده

بند	توضیحات
1	عدم ثبت نام مؤدیان در مهلت مقرر معادل جریمه ۷۵٪ مالیات متعلق تا تاریخ ثبت نام
2	عدم صدور صورتحساب معادل جریمه یک برابر مالیات متعلق
3	عدم درج صحیح قیمت در صورتحساب معادل جریمه یک برابر مابه التفاوت مالیات متعلق
4	عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب معادل جریمه ۲۵٪ مالیات متعلق
5	عدم تسلیم اظهارنامه از تاریخ ثبت نام یا شناسایی به بعد معادل جریمه ۵۰٪ مالیات متعلق
6	عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک معادل جریمه ۲۵٪ مالیات متعلق
7	در انتقال واحد صنفی، شخص دارنده واحد تا اتمام انتقال، مسئول اجرای مقررات مالیاتی است
8	انتقال دهنده باید حداکثر ظرف ۱۰ روز سازمان را از زمان اتمام فعالیت مطلع کند.

ماده ۴۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده

ماده ۴۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ به عوارض و جریمه‌های آلاینده‌گی مربوط می‌شود. بر اساس این ماده، عوارض آلاینده‌گی که از واحدهای آلاینده دریافت می‌شود، پس از واریز به حساب تمرکز وجوه اداره کل امور مالیاتی استان، بین شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و فرمانداری‌های شهرستان‌های متأثر از آلودگی توزیع می‌شود.

همچنین، اگر آلودگی ناشی از واحدهای بزرگ تولیدی (با ۵۰ نفر یا بیشتر) به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، کمیته‌ای متشکل از مسئولان استانی میزان سهم هر شهرستان را بر اساس جمعیت، اثرپذیری و فاصله از واحد آلاینده تعیین می‌کند.

در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان قرار داشته باشند، نمایندگان سازمان برنامه و بودجه کشور، سازمان حفاظت محیط زیست و ادارات کل امور مالیاتی استان‌های مربوطه مسئول توزیع این عوارض خواهند بود.

همچنین، در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی که شهرداری یا دهیاری مستقر نیست، این عوارض به حساب منطقه آزاد یا ویژه اقتصادی مربوطه واریز می‌شود.

جرایم ماده ۴۰ قانون قدیم عوارض آلاینده‌گی و نحوه توزیع

بند	توضیحات	درصد جرایم
1	عوارض آلاینده‌گی از واحدهای آلاینده دریافت و به حساب تمرکز وجوه اداره کل امور مالیاتی استان واریز می‌شود	۲٪ مبلغ عوارض به ازای هر ماه تأخیر عدم پرداخت عوارض آلاینده‌گی در موعد مقرر
2	این عوارض بین شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و فرمانداری‌های شهرستان‌های متأثر از آلودگی توزیع می‌شود	۵٪ مبلغ عوارض تعیین شده عدم ارائه اطلاعات صحیح درباره میزان آلاینده‌گی واحد تولیدی
3	اگر آلودگی ناشی از واحدهای بزرگ تولیدی به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، کمیته‌ای استانی میزان سهم هر شهرستان را تعیین می‌کند	۳٪ مبلغ عوارض سالانه عدم همکاری واحد آلاینده با سازمان حفاظت محیط زیست در تعیین میزان آلاینده‌گی
4	در صورت تأثیر آلودگی بر شهرستان‌های دو یا چند استان، نمایندگان سازمان برنامه و بودجه، سازمان حفاظت محیط زیست و ادارات کل امور مالیاتی مسئول توزیع خواهند بود	۱۰٪ مبلغ عوارض آلاینده‌گی عدم رعایت استانداردهای زیست‌محیطی تعیین شده توسط سازمان محیط زیست
5	در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی که شهرداری یا دهیاری مستقر نیست، این عوارض به حساب منطقه آزاد یا ویژه اقتصادی مربوطه واریز می‌شود	۷٪ مبلغ عوارض پرداخت نشده عدم واریز صحیح عوارض آلاینده‌گی به حساب‌های تعیین شده

افزایش حد مجاز ماده ۶ قانون پایانه فروشگاهی

افزایش حد مجاز ماده ۶ قانون پایانه‌های فروشگاهی به امکان ثبت صورتحساب‌های بیشتر در سامانه مودیان اشاره دارد. این افزایش به ۵ برابر معاملات فصل مشابه سال گذشته تغییر یافته است.

عنوان	شرح
حد مجاز قبلی	۳ برابر معاملات فصل مشابه سال گذشته
حد مجاز جدید	۵ برابر معاملات فصل مشابه سال گذشته
روش افزایش حد مجاز	پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی دوره مشابه سال قبل
روش جایگزین	ارائه تضامین کافی مانند سپرده بانکی، ضمانت بانکی یا وثیقه ملکی
اطلاع‌رسانی به مؤدیان	ارسال پیامک و اعلان در کارپوشه مالیاتی هنگام رسیدن به ۸۵٪ و ۹۵٪ حد مجاز
محدودیت ثبت صورتحساب	پس از عبور از حد مجاز، مالیات و عوارض بر ارزش افزوده صورتحساب‌های جدید قابل اعتبار نیست

تقديم به
خانواده سازمان امور مالیاتی